Advies OIS onderzoek migranten 5 maart 2020

Uittreksel van het verslag van het openbare agendapunt van de vergadering op donderdag 5 maart 2020. OIS- onderzoek naar migranten (Basisinformatie/OIS).

Op dit moment heeft de gemeente in het kader van de inburgeringswet geen regierol. Dat gaat veranderen met de nieuwe wet. De gemeente heeft een goed beeld van de asielmigranten en krijgt daar in de nieuwe situatie ook verplichtingen en meer regie over de inburgering. Gezinsmigranten zijn echter minder in beeld, omdat zij geen recht hebben op een uitkering – voorwaarde voor hun komst is immers dat hun hier al verblijvende gezinslid zelf in hun onderhoud moet kunnen voorzien. Maar ook voor hen krijgt de gemeente met de nieuwe wet meer regie bij de inburgering. Dat betekent dat de gemeente behoefte heeft aan inzicht in de omvang van deze groep, hun levensomstandigheden en hun ondersteuningsbehoefte om in te kunnen burgeren. Daarom is aan OIS gevraagd een onderzoek uit te voeren om deze zaken zo goed mogelijk in kaart te brengen zodat de gemeente zich kan voorbereiden op de nieuwe taken en een passend aanbod kan ontwikkelen.

De gemeente is al sinds oktober 2017 verplicht gezinsmigranten een participatieverklaringstraject (PVT) voor te leggen en een participatieverklaring te laten ondertekenen. Die taak is uitbesteed aan Implacement. DUO geeft de lijst met namen van gezinsmigranten door aan de gemeente (WPI) en die zoekt daar via BRP de overige gegevens bij en stuurt de mensen een brief dat ze door Implacement benaderd zullen worden. Uit die lijst kunnen vervolgens doelgroepen voor het onderzoek afgebakend worden. Die zullen een brief ontvangen met het verzoek mondeling of schriftelijk mee te doen aan de enquête. Bij het afnemen van de enquête zal tevens gevraagd worden of men bereid is mee te werken aan verdiepende mondelinge interviews. Dan kan de respondent zelf naam en telefoonnummer doorgeven.

De CPA is benieuwd of taalvaardigheid - die in het Nederlands meestal gering zal zijn - niet van belemmerde invloed zal zijn op de uitkomsten van en deelname aan het onderzoek. Tevens is de CPA benieuwd om hoeveel mensen per jaar het gaat.

Verwacht wordt dat de al in Nederland verblijvende partner, die immers zelfvoorzienend moet zijn, al enige kennis van het Nederlands heeft en anders beschikt over een inschakelbaar netwerk. Verder moeten de gezinsmigranten al voor de komst naar Nederland een deel van hun inburgering met examens doen bij de Nederlandse ambassade in het land van herkomst. De vragenlijsten en brieven worden zowel in het Nederlands als Engels opgesteld. Het taalniveau kan inderdaad van invloed zijn op de aard van de respons, maar dat is een factor die in veel van dit soort onderzoeken speelt.

Op grond van de ervaringen verwacht men dat het jaarlijks om ongeveer duizend gezinsmigranten zal gaan. De gemeente wil graag zo vroeg mogelijk weten wat zij van verschillende instanties verwachten. Daarom wil men bij de gezinsmigranten, wier komst sinds 2017 bij de gemeente bekend is, maar die nu nog helemaal zelf voor hun eigen werk, inkomen, taalverwerving en inburgering moeten zorgen, vragen welke steun en begeleiding zij daarbij graag had willen zien.

De CPA merkt op dat het voor de respondenten erg frustrerend kan zijn mee te werken aan een enquête waarvan de resultaten voor hen zelf geen betekenis meer hebben. De vraag is of men de respondenten iets kan bieden zonder de objectiviteit van het onderzoek in gevaar te brengen. De CPA is ook benieuwd of men er rekening mee houdt dat de gezinsomstandigheden intussen

gewijzigd kunnen zijn – door scheiding, overlijden en dergelijke – zonder dat de gemeente daar op het moment van verzending van op de hoogte is. Voor respondenten kan om diverse redenen daardoor de indruk ontstaan dat de gemeente te laat met dit onderzoek langskomt en alleen maar komt om te vragen naar ervaringen zonder daar iets van een aanbod tegenover te stellen.

Omdat de adressen afkomstig zijn van de BRP, staat volgens de onderzoekers vast dat de aangeschrevenen in Amsterdam wonen. De opzet is juist om op basis van de ervaringen tot een passend aanbod te komen. In de vragenlijst zou men ook het huidige aanbod in Amsterdam al kunnen verduidelijken. Daarbij zij aangetekend dat Amsterdam naast de landelijke certificering van taalaanbieders ook nog een eigen kwaliteitsconvenant hanteert dat taalaanbieders dienen te onderschrijven als zij in het gemeentelijk aanbod wensen te worden opgenomen.

De CPA is benieuwd hoe mensen hun medewerking aan het onderzoek kunnen terugtrekken. Als respondenten dat op enig moment kenbaar maken, kan hun respons verwijderd worden. Door mee te doen aan de enquête, geeft men in beginsel toestemming voor de verwerking van de verstrekte gegevens. Men kan zich echter desgewenst op elk moment terugtrekken. Dat kan zowel schriftelijk als digitaal.

De CPA adviseert in het stuk expliciet de juridische onderbouwing voor de rol van de gemeente en de inschakeling van de BRP op te nemen. De CPA begrijpt de intentie van het onderzoek en de wens om mensen niet langer aan hun lot over te laten.
De voorzitter bedankt voor de toelichtingen en wenst de onderzoekers veel succes. Hij merkt op dat het CPA streeft naar meer standaardisering van modellen waarbij de gemeente BRP-gegevens beschikbaar mag stellen voor onderzoek.

Bijlage: brief OIS- onderzoek naar migranten (Basisinformatie/OIS)

De gemeente Amsterdam bereidt zich voor op het nieuwe inburgeringsstelsel dat volgens de huidige planning van minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 1 januari 2021 in werking zal treden. Dit nieuwe stelsel geldt voor alle inburgeraars. Doordat gezinsmigranten geen gebruik maken van een bijstandsuitkering heeft de gemeente binnen het huidige stelsel een geringe verantwoordelijkheid, namelijk alleen het aanbieden van het Participatieverklaringstraject (PVT) en het uitvoeren van de verplichting gezinsmigranten de participatieverklaring te laten ondertekenen. Deze taken zijn uitbesteed aan Implacement.

Hierdoor heeft de gemeente in de huidige situatie ook maar een beperkt zicht op gezinsmigranten en hun ondersteuningsbehoefte. Met ingang van de nieuwe Wet inburgering wordt de verantwoordelijkheid van gemeenten uitgebreid. Zo moet de gemeente in het nieuwe stelsel bij iedereen die inburgeringsplichtig is een intake afnemen en een persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP) opstellen. Dus ook voor de gezinsmigranten. De gezinsmigranten zijn zelf verder verantwoordelijk voor hun inburgering. Met dit onderzoek wil de gemeente een beter beeld krijgen van de situatie van gezinsmigranten in Amsterdam, zodat de gemeente zich kan voorbereiden op de nieuwe taken en een passend aanbod kan ontwikkelen. Het onderzoek bestaat uit enquêtes. DUO geeft een lijst met namen van gezinsmigranten door aan de gemeente (WPI). In de BRP worden de overige gegevens opgezocht. De gezinsmigranten zullen een brief ontvangen met het verzoek om mondeling of schriftelijk mee te doen aan de enquête. Er zal bij de enquête gevraagd worden of de gezinsmigrant bereid is om mee te werken aan verdiepende mondelinge interviews. De vragenlijsten worden in het Nederlands en in het Engels opgesteld. De gezinsmigranten kunnen zich ten alle tijden zowel schriftelijk als digitaal terugtrekken.

Advies

De CPA dankt de aanwezigen voor de toelichting. De intentie van het onderzoek is helder en de commissie wenst de onderzoekers veel succes. De commissie adviseert wel om in de stukken voor gezinsmigranten expliciet de juridische onderbouwing voor het gebruik van de BRP op te nemen. Doordat de brieven en vragenlijsten enkel in het Engels en in het Nederlands worden aangeboden is de CPA van mening dat taalvaardigheid van belemmerende invloed kan zijn op de uitkomsten van en deelname aan het onderzoek. De onderzoekers zullen hiermee in de uitvering rekening meten houden.

Ten slotte constateert de CPA dat de gemeente moet streven naar meer standaardisering van modellen waarbij de gemeente BRP- gegevens beschikbaar mag stellen voor onderzoek.

Kortheidshalve verwijs ik verder naar de notulen van de vergadering over het betreffende agendapunt.